

Statsbudsjettet 2020: Notat til Energi- og miljøkomiteen

CO₂-fangst og lagring

Støtten til Climit og Teknologisenter Mongstad er viktig for videre utvikling av løsninger for CO₂-fangst og lagring. Norsk Industri er fornøyd med Regjeringens forslag om å opprettholde fremdriften i CCS-prosjektene. Det er helt avgjørende at trykket holdes oppe og at prosjektplanen for fullskalaprojektet følges, slik at investeringsbeslutningen kan fattes tidligst mulig i 2020, og senest i statsbudsjettet for 2021. Ikke minst for å unngå at kompetansemiljøene forvitrer. Norsk Industri merker seg at regjeringens eksterne kvalitetssikrer mener at fremdriftsplanen med investeringsbeslutning i 2020 er gjennomførbare. De planlagte norske prosjektene er unike i verdensammenheng. De vil gi svært verdifull erfaring teknisk, operasjonelt, kommersielt og regulatorisk. Det vil bygge tillit til CO₂-fangst og lagring og redusere risiko for kommende prosjekter. Norge har nå mulighet til å gå foran i arbeidet med å kutte store utslipp både nasjonalt og globalt. For industrien er teknologien i mange tilfeller den eneste kjente løsningen vi har. Dette er noe av viktigste Norge kan gjøre for klimaet.

Petroleum

Norsk Industri er i stort fornøyd med langsiktigheten og arbeid for bærekraftig forvaltningen av petroleumsressursene, og at fjorårets budsjett videreføres. Bedrifter i verdikjeden olje og gass er nøkkel for å lage løsninger for nullutslipps-samfunnet og å oppfylle nasjonale og globale mål for utslippsreduksjoner. Bevilgninger til viktige verktøy og områder som Norwegian Energy Partners, DEMO 2000, til forskningscentre for petroleum og til sektorstyret petroleum verdsettes. Petromaks er et viktig program, og det er skuffende at det er en reduksjon ned til 195 MNOK.

Olje- og energidepartementet har sendt på høring forslag til forskrift om fornybar energiproduksjon til havs og forslag til åpning av områder for fornybar energiproduksjon etter havenergilova. Dette støtter Norsk Industri, og vi vil sende egen høringsuttalelse på denne.

Forslag om å avvile fritak for CO₂-avgift (kap. 5543 post 70)

I statsbudsjettet for 2020 foreslås det å avvile fritaket for CO₂-avgift for naturgass og LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske prosesser og mineralogiske prosesser. Naturgass som leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp ilegges redusert sats på 0,061 kr/Sm³ naturgass (30 kr/tonn CO₂).¹ Ikke-kvotepliktige industribedrifter ilegges full CO₂-avgift på hhv. 1,08 kr/Sm³ naturgass og 1,63 kr/kg LPG (544 kr/tonn CO₂). Samlet vil disse avgiftsendringene vil gi staten et merproveny på ca. 60 mill. kr.

Det har kommet frem en rekke eksempler på at avgiftsforslaget gir for høy belastning på enkeltbedrifter i eksportindustrien. Dette gjelder både kvotepliktige industribedrifter og mindre industribedrifter, som faller utenfor EUs kvotesystem fordi deres installerte energianlegg har kapasitet lavere enn 20 MW.

Forslaget om å avvile fritaket for CO₂-avgift for naturgass/LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske prosesser og mineralogiske prosesser innebærer at det innføres doble virkemidler for en rekke kvotepliktige industribedrifter. Avgiften på 30 kr/tonn CO₂ vil komme i tillegg til bedriftenes kostnader ved kvoteplikten. Stortingets energi- og miljøkomité hadde imidlertid følgende merknad fra Klimaforliket i 2012:

¹ LPG som leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven ilegges nullsats.

- *"Komiteen understreker at for virksomheter i fastlands-Norge som er pålagt kvoteplikt, skal man unngå ytterligere regulering som blant annet CO₂-avgift." (Innst. 390 S (2011-2012), s. 15-16)²*

Forslaget fra regjeringen bryter med energi- og miljøkomiteens ønske og øker i stedet antall industribedrifter som utsettes for doble virkemidler (både klimakvotekostnader og CO₂-avgift). Dette er problematisk, ødeleggende for eksportindustriens tiltro til forutsigbarhet i statens virkemiddelbruk og vil føre til økt karbonlekkasje.

Bedrifter med lavt effektbehov er i dag skjermet fra EUs kvotesystem fordi de i mindre grad er i stand til å bære kostnadsbyrden klimakvotene utgjør. Dersom dagens fritak for CO₂-avgift for naturgass/LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske prosesser og mineralogiske prosesser fjernes, gis norske industribedrifter en stor konkurranseulempe, både sammenlignet med kvotepliktige bedrifter og europeiske konkurrenter som ikke betaler klimakvoter og har lav/ingen CO₂-avgift. Det vil være vanskelig å kunne opprettholde sin konkurransekraft gitt slike betingelser. Forslaget rammer nøkkelbedrifter for resirkulering, som er avgjørende for å nå målsetninger innen sirkulær økonomi.

Slik vi ser det må dagens fritak for CO₂-avgift for naturgass/LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske prosesser og mineralogiske prosesser opprettholdes. Vi ønsker en dialog med Stortinget for å finne frem til virkemidler som reduserer klimagassutslippene fra slike prosesser over tid, samtidig som konkurranseutsatt industri unngår en svært høy avgift fra dag 1. F.eks. vil målrettede statlige støtteprogrammer hos Enova, kombinert med opptrappingsplaner for prising av CO₂-utslipp fra disse prosessene muliggjøre trinnvise utslippsreduksjoner. Vi ser videre behov for at dagens fritak for CO₂-avgift utvides til å også omfatte annen kvotepliktig industri som ikke har tilsvarende avgiftsfritak i dag.

Iht. budsjettproposisjonen legges det opp til at det gis fritak for CO₂-avgift på mineralske produkter som *"brukes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn det mengden råstoff skulle tilsi"* (Prop. 1 S (2019-2020) s. 291 - B. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70) § 2 f). Vi mener at bestemmelsen må tolkes vidt og også omfatte klimagassutslipp i en bred samfunnsmessig kontekst. F.eks. vil bruk av resirkulert aluminium kun medføre 5 % av klimagassutslippene sammenlignet med bruk av jomfruelige råvarer. Bruk av resirkulert råstoff reduserer klimagassutslipp betraktelig og bør kunne kvalifisere til avgiftsfritak. Det bør presiseres at en slik forståelse vil ligge til grunn for særavgiftsbestemmelsene.

² <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2011-2012/inns-201112-390.pdf>